

διπλά : 29,164,000. Τέλος ἡ Τράπεζα τῆς Γαλλίας, πέραν στὰ 1907, ἔδωκε στοὺς μετόχους τῆς 31,937,500 φράγκα καὶ στὸ Κράτος μερίδιο 7,357,142. Ἄν ἐρωτᾷτε καὶ γιὰ τὴ Βουλγαρία, αὐτὴ ἐπειδὴ ἡ Ἐθνικὴ τῆς Τράπεζας εἶναι δημόσιο καὶ ἀληθινὰ ἐθνικὸ ἔδρυμα, παίρνει ἀπὸ τῶν κερδῶν ἀπαντᾷ — ὅπως συνήθιζε νὰ λήγῃ ἕνας μακαρίτης δάσκαλός μου στὰ λογιστικά.

Τὰ νοῦμερά αὐτά, τὰ ἔδωκα γιὰ νὰ δείξω πόσο μικρὴ συμμετοχὴ ἔχει τὸ Κράτος στὰ κέρδη τῆς Ἐθνικῆς. Διὶ θὰ πῇ ὅμως ἀπὸ ἔτι φταίει ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα καὶ γι' αὐτὸ. Ὅσο φταίει πού δὲν ἔχουμε ἀγίους νόμισμα, ἄλλο τόσο φταίει ἂν εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ πληρῶνῃ λίγους φόρους Ἀθῆναι ὅτι ἀποζημιώνει τὸ Κράτος μὲ τὸ παραπάνω ἢ σφεῖ καὶ μετρημένα, ἀλλὰ καὶ σὲ πῶσα πράγματα εὐεργετικὴ βοήθεια καὶ ἐπικουρίᾳ τῆς Διοικήσεώς της. Ἄν καί, νὰ τοῦτε καὶ τοῦ στρατοῦ τὸ δικαίωμα, ὅταν αὐτὴ ἡ βοήθεια εἶναι τόσο πολὺτιμη καὶ ἀποτελεσματικὴ καὶ τόσο τὴν ἀναγνωρίζῃ τὸ Κράτος, ὅταν καὶ προσκαλῇ στήν κρ. σι μώτερη περιπετεία του, μετὰ τὴν ἄτυχον πόλεμον τοῦ 1897, αὐτὴ τὴν Τράπεζαν ἀπὸ ὅλων παραδέχονται ἕνα νῦν καὶ μιὰ πρωτοβουλία ἐκεῖ μὲ καὶ στὴ διεύθυνση τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, γιὰ νὰ ξεπεράσῃ τὰ σκελετὰ καὶ νὰ ἐπιτύχῃ ἐλαφροτέρους ὅρους γιὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν οἰκονομικῶν μας, σὲ νὰ μὴ ἔχον καὶ πολὺ ἄδικο αὐτοὶ πού περιμένουν διόρθωσιν καὶ θετικήν τῶν ἀρρωστημένων νομισματικῶν μας ἀπὸ τῆς Τράπεζας πάλι τὴν Ἐθνικὴν.

Μπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ καὶ αὐτὴ ἡ Ἐθνικὴ. Ἄν θὰ τὸ κάμῃ ὅμως, θὰ ἐνεργήσῃ ἔξω μὲ τὸ σκεπὸ τοῦ κέρδους, ἀλλὰ μὲ βέβαιον ἕρπον τῆς — ζήτησι τῶν μετόχων τῆς δηλαδὴ ὅσοι εἰς τὴν Τράπεζαν τὸν ξέρουν τὸν κανόνα : ὅσο ἀνταρὰ τὰ νομισματικά, ὅσο περισσότερο καλεῖται ὁ προέξοντικος τόκος, ὅσο στενότερα τὰ χρηματικὰ μέτρα, τόσο μεγαλύτερα τὰ κέρδη τῶν Τραπεζῶν. ὅπου εὐκολία νομισματικὴ, ἐκεῖ καὶ λιγώτερα τὰ κέρδη τους. Φέτος τὴν πρώτην ἐξαμηνίαν, μὲ τὴ νομισματικὴ γαλήνην, ἡ Τράπεζα τῆς Γαλλίας ἔδωκε φρ. 80 μέρισμα σὲ καθε μετοχὴν, ἐν τῇ δευτέρῃ ἐξαμηνίᾳ τοῦ 1907, μὲ τὴ νομισματικὴ τρικυρία τῆς Ἀμερικῆς, ἔδωκε 90. Πᾶσι λοιπὸν νὰ πᾶν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐναντίον τοῦ συμφέροντός της καὶ νὰ ἐπιδιώξῃ ἡ ἴδια ἢ τὸ ἄρτιον τῆς δραχμῆς, ὅπως γυρεύουν μερικοὶ

μεγαλοῖδεες οἰκονομολόγοι μας, ἢ τὴν παγίωσιν τῆς ἐπικαταλλαγῆς, ὅπως ὑποστηρίζουν ἄλλοι, καθὼς νομίζω λογικώτεροι καὶ πρακτικώτεροι; Διότι παίζει ἡ ἐπικαταλλαγή τότε κάτω τότε ἄπάνω, εἶχε πέραν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀπὸ τὴν ἐργασία τοῦ συναλλάγματος καθαρὴν ὠφέλειαν φρ. 950,000, δηλαδὴ τὸ ἕνα τέταρτον τῶν καθαρῶν κερδῶν της. Φέτος θὰ ἔχῃ πολὺ περισσότερα, ὕστερα μάλιστα ἀπὸ τὸν πηδηχτὸν πού χόρεψε τὸ συναλλάγμα ἀπὸ τὸν Αὐγουστο καὶ δῶθε. Ἄν πᾶμε τὴν Δραχμὴν στὸ ἄρτιον (καὶ μποροῦμε νὰ τὴν κρατήσουμε ἐκεῖ), ἢ ἂν παγιώσουμε τὴν ἐπικαταλλαγή, χάνουν ἢ δὲν χάνουν οἱ μέτοχοι τῆς Ἐθνικῆς αὐτὸ τὸ ἑκατομύριο;

Ἄς μὴ ζητοῦμε λοιπὸν οὔτε ἀπὸ τοὺς μετόχους τῆς Ἐθνικῆς τόσο αὐταπάρνηση καὶ αὐτοθυσίαν, οὔτε ἀπὸ τῆς Διοικήσεώς της νὰ πρωτοστατῇ σὲ μεταρρυθμιστικὰ μέτρα, ἀπὸ τὰ ὅποια πρώτην ἡ Τράπεζα ἔχει βγῆναι ζημιωμένη. Βεβαίως, ἂν τὸ Κράτος νομοθετήσῃ ἢ τὸ ἄρτιον — καὶ ποῖός τρελλάθηκε νὰ τοῦ δανείσῃ γιὰ νὰ σηλώσῃ τὴν Ἀναγκαστικὴν; — ἢ τὴν παγίωσιν τῆς ἐπικαταλλαγῆς, ἢ ἐπὶ τῶν αὐτῶν τῆς κυκλοφορίας τοῦ χαρτονομίσματος, ἢ ἐποικιστικῶς ἄλλῃ νομισματικῇ μεταρρυθμίσει, καὶ ἀναθέσῃ στήν Τράπεζαν τὴν ἐφαρμογὴν της, ἢ Τράπεζαν, καὶ γερὰ καὶ τεχνικὰ ρυθμιζομένη μηχανὴ μὲ ἄξιο καὶ συνετὸ ἄρχηγον, θὰ ἐκτελέσῃ ἄριστα τὸ ἔργον πού θέλει. Ἀλλὰ νάπαιτοῦμε ἀπὸ αὐτὴ καὶ πρωτοβουλίας πού δὲν τῆς συμφέρουν τῆς ἴδιας, μὲν φαίνεται πὺς τὸ παρατραβῶμε τὸ σκοινί. Ἄλλωστε καὶ αὐτοὶ πού συζητοῦν, γιὰ ἕνα συμφέρον καὶ αὐτοὶ πηγαίνουν — ἰδιωτικὸν συμφέρον καὶ αὐτὸ, γιὰτὶ κυρίως τὰ ἰδιωτικὰ συμφέροντα θὰ ὠφεληθοῦν μὲ τὴν ἐξυγίανσιν, ὅπως λένε, τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας. Τὸ Κράτος ἔχει συνήθειαν μὲ αὐτὴ τὴν κατάστασιν καὶ βρῖσκει μάλιστα τρόπο νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ αὐτῆς. Ρωτήσατε καὶ τοὺς ἐμπόρους μὲ τὴν «μεταλλικὴν δραχμὴν» τῶν τελωνικῶν δασμῶν.

Αὐτὰ ἤθελα νὰ πῶ, μὲ τὴν ἐλπίδα μήπως κα νέας ἄλλος, ἐπιστημονικὰ φωτισμένος, βάλῃ τὰ πράγματα στὴ θέση τους καὶ μὲ φωτίσῃ καὶ μείνῃ. Ἄν μοῦ δοθῇ εὐκαιρία, ἴσως μπορέσω νὰ σᾶς κάνω λόγο καὶ γιὰ κατὰ ἄλλα σχετικὰ μὲ τὰ νομισματικά καὶ μὲ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ

ΟΙ ΠΟΛΥΑΓΑΠΗΜΕΝΟΙ ΤΩΝ ΘΕΩΝ*)

Κ' ὕστερ' ἀπὸ τὰ χλωρὰ νεκρολούλουδα τοῦ κ. Κακλαμάνου, κ' ὕστερ' ἀπὸ τὸ χαρακτηριστικὸν ἔρπον τοῦ κ. Παππά στὸ «Monde Hellénique», κ' ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀποκαλυπτικὴν γραμμὴν τοῦ καθηγητῆ κ. Ἀνδρεάδη, κ' ὕστερ' ἀπὸ τὴν σεμνὴν καὶ κατανυκτικὴν στροφὴν τοῦ κ. Μαλακασῆ, ἡ ἐντύπωση πού μοῦ προξένησε ὁ θάνατος τοῦ νέου Δεληγιώργη, δὲ θὰ εἴτανε περιττὸ νὰ σημειωθῇ ἐδῶ πέρα, ὅσο χλωρὸ καὶ ἂν εἶναι τὸ σημεῖόν. Δὲν ἔτυχε νὰ τὸν γνωρίσω, οὔτε τὴν ὄψιν του νὰ συναντήσω πουθενά· καθὼς εἶχε γίνῃ κάποιος λόγος γιὰ κείνον, ἀκουσα πὺς ὁ νέος ἔστειλε μορφωμένους ἐξαιρετικὰ, θραυμένους, μὲ διαλεχτὰς μελέτας. Ἰλαχτοῦσε νὰ περνεῖ τίς ὥρες τοῦ σκυμμένου ἀπάνου στὰ μεγάλα φιλοσοφικά βιβλία. Κι ἀπὸ τότε τὸν κρατοῦσε ὁ νοῦς μου.

Πάντα μπροστὰ θέλω νὰ βλέπω, καὶ πῶς πολὺ ἀπὸ τοὺς γερασμένους, τοῦ σεβασμοῦ τὸ λιθάνι στὰ παλληκάρια τὸ καίω. Κάτι πάντα καρτερῶ ἀπὸ τοὺς πολῖτες τοῦ μελλομένου, κατὰ πῶς δὲν τὸ βρῖσκω σὲ κείνους πού περᾶν. Ἐδῶ πού μιλεῖ συχνότερα καὶ πυκνότερα ἡ αὐθαδέστερη ἀλήθεια γιὰ ὅσα δὲν ξέρετε, καὶ ἀλαφρόμυκτα ὁ μισογραφισμὸς γιὰ ὅσα δὲν ἔχοντες· ἐδῶ πού λείπει πρὸ πάντων καποια φιλοσοφικὴ ἀντίληψις· τὸ χάρισμα δηλονότι πού χρειάζεται γιὰ νὰ μιλεῖς λογικὰ, πλατικὰ καὶ συστηματικὰ γιὰ τὰ λογικὰ ζητήματα, ὅποια γινώμη καὶ ἂν ἔχῃτε γιὰ κείνη, καὶ νὰ τὰ γκαλιάζῃς ὅλα τὸ γόρφομα, νὰ ποῦμε, ἀπὸ μίαν ἀρχήν, καὶ ἀκέραια· νὰ ἕνας νέος, νὰ ἕνας ἄνθρωπος πού θὰ μπορούσε νὰ ἐνεργήσῃ, πῶς σωστὰ ἀπὸ τοὺς διπλωματούχους τῆς ἐπίσημης εὐεργεσίας. Καὶ δὲ γελάσθηκα.

Περᾶν ἀπὸ τότε χρόνια. Ἔτυχε νὰ μὲθω πὺς ὁ νέος Δεληγιώργης γύρισε ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, διωρισμένος πιά, σύμφωνα μὲ τίς σπουδὰς του, στὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν. Ὅταν ἔλαβον τίς μέρες πού ἐτοιμάζονταν κάποια γιορτὴ γιὰ τὸν Παπαδιαμάντη ἀπὸ θαυμαστὴς τῆς τέχνης του, βλέπω στὸ «Νέο Ἄστυ» μικρὴν στήλην ἀφιερωμένην στὸ συγγραφεὶ τῆς «Φόνισσας» καὶ ἀποκάτου τὸ πρωτόβγαλτο τέτονον «Επαμεινώνδας Δεληγιώργης. Μὲ τὸ

*) Ἀναγκάζομασθε νὰ ἐκτυπώσουμε τὸ ἄρθρον αὐτὸ ἀπὸ τὸ παραμυθένον φύλλον, γιὰτὶ ὅλα τὰ φύλλα πουληθῆκαν καὶ ἐκκολοῦθον νὰ μᾶς ζήτησιν ἀπὸ ὧ καὶ ἀπὸ καὶ φύλλα. Τοῦ περασμένου ἀριθμοῦ καταφέραμε νὰ κρατήσουμε στὸ γραφεῖο μόνο λίγα φύλλα γιὰ τίς σειρές.

γυαλίζανε τὰ μεταξένια κείνα μαλλάκια, πὺς ἄχι· δοβολοῦσανε στὸν ἥλιο, σὰ φωτεινὸ στεφάνι Παναγίας! Ποτές ἡ Μάρω δὲν τοῦ φάνηκε ὁμορφώτερη! Λάμπαν τὰ γλυκά της ματάκια, μὲ λάμψιν ἄσυνήθιστη, καὶ τὰ κοραλλένια χεῖλη σὲ δίνανε μὲ τὸ μαγεμένο χαμόγελό τους! Τραντάφυλλα στήν ὄψιν της ἀνθοῦσαν· ἔγερνε μὲ χάριν τραντάφυλλον τὸ παρθενικὸ της κεφάλι, τὸ μόνον λουλούδι πού στήν τόση λαύρα φύλαξε τὴν δροσίαν τ' ἀνέγγιχτη! Ποτές ἡ Μάρω δὲ σφάνταξ' ὁμορφώτερη!

— Τόσο δὲ πολὺ κουράστηκες, κύρ Γιάνκο; γὼ σὲ πῆρα στὸ λαιμό μ' πού σὺδωκα κουράγιο νὰ πᾶς τὰ κορφοβούνια, παιδί ἀσυνήθιστο! Νὰ μὲ συμπαθῇς! Δὲν τὸ καλοσυλλογίσθηκα ἡ φτωχιά!..

Ὁ κύρ Γιάνκος δὲν ἀκούγε τὴν γλυκίαν, χαδιάρικην, φωνούλα τῆς κοπέλλας, μὲ κοίταζε ὀλοένα, κοίταζε καὶ θαμάζε· καλὴ, πού εἴτανε ὡς τὰ τώρα κρυμμένο τὸ λυγρό της κορμὶ πού σὰ νιὸ κυπαρισσάκι λύγιζε, μὲ μέσην δαχτυλίδι;

— Ἐδῶ θὲς νὰ ξεποστῇς, κύρ Γιάνκο; πᾶρα κάτω μπορεῖ νὰ βροῦμε νερὸ καὶ ἡσίο πιό-τερο...

— Ὅχι...δὲν θὰ μείνουμε· θέλω νὰ ξεποστῶ καὶ θέλω νὰ σοῦ πῶ· πολλὰ ἔχω νὰ σοῦ πῶ...

— Τί θὰ μ' πῇς;

Ἄχ πὺς μπερδεύανε στὰ χεῖλια τὰ λόγια του! Τὸ ἄκακο κείνο χαμόγελο τῆς κόρης, ἡ ἄδολη παρθενικὴ τῆς ματιᾶς, πού ριχνότανε θαρρετὴ στὰ βάθη τῆς ψυχῆς του, τοῦδενε τὰ χεῖρια, τοῦ σφολοῦσε τὸ στόμα καὶ ξάγνιζε τὰ κολασμένα μάτια του!

— Τί θὰ μ' πῇς, κύρ Γιάνκο;

Λίγο λίγο οἱ φλογερὲς ματιὲς τοῦ παλλικαριοῦ, ἡ ταραχὴ τῆς ψυχῆς του, φανερὴ στὰ μπερδεμένα λόγια του, κατὰ, θαρρεῖς, ξυπνήσανε στὸ κορίτσι, πού δὲν εἴτανε, βέβαια, ζαβὸ νὰ μὴ μπαῖνῃ εὐκολα στὸ νόημα. Κι ἀμέσως χαμηλωθήκανε ντροπαλὰ τὰ μάτια καὶ πύρωσε πιότερον ἡ ξαναμμένη ὄψιν της, σὰ νὰ χύθηκε ἔξω πᾶν ὅλο τὸ λυγρὸν! Πῆγ' ἕνα πάτημα μακρύτερα καὶ κοντὸ στάθηκε σκεπτικὴ, μὴ θέλοντας νὰ φυγῇ πρὶν αὐτὸς μιλήσῃ...

— Ἄκου με, Μαρῖο μου! τότες μέρες βρισκόμασθε μαζί, γελᾶτε, παίζετε, τραγουδοῦμε· μπορεῖς, θαρρῶ, νὰ μάνοῖξῃς τὴν καρδίαν σου λεύτερα... πῆς μου τὴν ἀλήθειαν, Μαρῖο, δὲν ἐννοίωσες ἀκόμα τί θὰ πῇ ἀγάπη;

— Γιὰτὶ μ' τὸ ρωτᾷς; παραξένα τὰ λόγια

σου, κύρ Γιάνκο!

— Κορίτσι σὺν καὶ σένα μπορεῖ νὰ μὴν ξέρῃ τὴ γλυκάδα τῆς ἀγάπης; Πού πῇς; Μαρῖο μου στάσου!... μὴ φεύγῃς, καρδούλα μου!

Ἡ Μαρῖο κίνησε νὰ φύγῃ σαστισμένη, μὲ τὸ τρελλόπαιδον τὴν ἀρπάξε μ' ὀρμὴν καὶ τὴν τραβήξε σιμὰ του· μὲ τὸ τραβήγμα σκίστηκε στὸ λαιμὸ ἡ κεντημένη της πούκαμισα καὶ τὰ φράδα της στήθια ξεγυμνώθηκαν, ἄσπρα σὰν τὸ γάλα...

— Κύρ Γιάνκο φώναξε τώρα θυμωμένη—σὲ πῆρα γιὰ τίμιον παιδί, σ' εἶχα σὺν ἀδερφῷ καὶ θαρρεῖτῃκα νῆρθ' μαζί σ' μονάχη... Ἄσε με νὰ πάω! ἄσε με!...

Πᾶλεψε στὰ γόνα νὰ τοῦ ξεπύρῃ, φτωχὴ παπαρούνα τοῦ βουνοῦ, πού τοῦ ὀρριὰ τὸ φύσημα τὴ συνεπῆρε! Εἴτανε πολὺ δυνάτῃς ὁ Γιάννης μὲ τὸ ξανθὸ, γλυκὸ του κεφάλι, πούμοιαζε τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ! Εἴτανε πολὺ δυνατὰ τὰ γυναικίστικα του χεράκια, τῆσπρ καὶ μαλακά, π' ὅσες φορές τὴν πιάνανε κρυφὴ τῆς φερνᾷν' ἀνατριχίλα. Χωρὶς καλὰ καλὰ νὰ τὸ νοιώσῃ, βρέθηκε τὸ κεφάλι της στηριγμένο στὰ χροιάς τῆς του στήθια καὶ γλυκὰ γλυκὰ λογάκια σιγανὰ τὴ ναναρίσανε...

— Πού πῇς, μικρούλα μου, πού πῇς; μείνε

ίδιο τόνωμα αστραποδυνάμει, είδω και σαράντα χρόνια, πολιτικός που στακότανε στην πρώτη γραμμή και που συγκίνησε τους παιδικούς μου τους καιρούς, όχι με τό πολιτικό του τό φρόνημα, (τότε, και τότε ακόμα με μέλει πολύ λίγο για τή λαγόμενη πολιτική), μά για κάποιο χάρισμα καλλιτεχνικό, για τή γοητευτική του ρητορική, πιο πολύ για τή μουσική τής φωνής του, που έκανε τους άπλοικούς ψαράδες, τους λατρευτές του ψηφοφόρους να τότε κραζούν αηδόνι. Και να που τώρα, σε άλλο κύκλο ιδεών που άτύγχετα με συγκινούν έμένα, ο νέος άπόγονός του, ο συνονόματος κι από τό ίδιο αίμα, σύντομα και συνθετικά βάλθηκε να μάς δείξη όχι τόν τεχνικό μηχανισμό που κάνει τό έργο του Παπαδιαμάντη, αλλά μονάχα τό άποτέλεσμα που βγίνει από ένα τέτοιο ψάξιμο, τήν έντύπωση που γεννιέται ένα έργο, τάχα άρκετά γνωστό ώστε να μην είναι άνάγκη κανείς νάργασπορήση στην άνάλυσή του έπάνω. Τό μικρό χρονολογικό πασσατέμπο του Δεληγιώργη, δείγμα φωτισμένου ένθουςισκισμού, θρεμμένου με τή γνώση των ξένων και των πιδ σημαντικών στις μέρες μας φιλολογιών τής Εύρώπης· μολοντί κάπως νεανικά άποκλειστικό και δογματικό στη φράση του. "Όμως έκείνο που μ' έκαμε να χαρώ και να τον άνιρευτώ τό νέο, σαν άπόχτημα των ώράίων μας γραμμάτων που θα μπορούσε με τόν καιρό πολύτιμα να βοηθήση για τό ξανάνθισμα τής νεοελληνικής Φαντασίας, είναι ή δοκιμή μιας μελέτης άπάνου στο έργο του μεγάλου μας έπικού, του Καρκαβίτσα, δοκιμή που φάνηκε στις στήλες του «Monde Hellénique». Και μόνο τό θέμα που διάλεξε ο Δεληγιώργης φανεώνει τό δρόμο που ίσια τράβηξε ο νοός του, σε να είχε πάντα μπροστά του βασιλοχάραχτα τά λόγια του Taine από τόν περίφημο πρόλογο του άθανάτου έργου του : «Ένα μεγάλονος ποίημα, ένα ώραίο μυθιστόρημα, όσα μάς ξομολογείται ο ύπέρροχος άνθρωπος, είναι πιο πολύ διδαχτικά από σωρούς ιστορίες και ιστοριογράφους. Θάδωκ πενήντα τόμους νόμων κ' έκαστό τόμους διπλωματικών έγγραφών για τά πομνημονεύματα του Σελλίγ, για τις έπιστολές του Άπόστολου Παύλου, για τις "Ομήδες του Δούθρου, για τις κωμωδίες του Άριστοφάνη...» "Όμως είτανε για να θαυμάση κανείς τόν τρόπο που μεταχειρίστηκε τό θέμα του ο νοός έκείνος, δείχνοντας με τούτο πως προσεχτικά καλλιεργούνταν, και πως είτανε μπασμένος με τά όλα του στο νόημα τής

Τέχνης. Μας θύμιζε κι άπάνου στήλλα πως ή κριτική δεν είναι, ένανήντα ενία τις έκαστό, πάρα μια συγκριτική, και πως ή ιστορία τής λογοτεχνίας κάθε τόπου είναι μαζί κ' ένα κομμάτι από τήν Ιστορία τής Παγκόσμιας Φιλολογίας, καθώς τήν άνιρεύτηκε ο Γκαίτε, και καθώς τώρα πρόκοψε κ' έγινε μια ζηλευτή έπιστήμη.

Ποίηση και Κριτική. Κριτική και Ποίηση. Νά, οι δύο κόσμοι τής άπέραντης διανοητικής σφαίρας, που σμίγουν από παντού τά σύνορά τους, και που παντού θα βόης τά σημάδια τους. Δεν τήν ξέρω τήν άτύπωτη ακόμα ποιητική εργασία του εύγενικού νεκρού. Μά ξέρω πως ή μελέτη του για τόν Καρκαβίτσα, άτέλειωτη άφισμένη, σαν τή ζωή του νέου που σαν όμοια άτέλειωτη έδωσε... μάς έδωκ' ένα σημάδι—όσο μικρό κι άμυπλήρωτο—ένος τεχνίτη του κριτικού λόγου που είτανε διορισμένος για μεγάλη

Και με τό θάνατο του νέου Δεληγιώργη δεν κλαίω μόνο τάδικοχαμένα νάτα, μήτε τή συντριμμένη λύρα που θα τή βάλη στην καρδιά της ή Τέχνη σε θάρρη να τόν κλάψη, καθώς μάς είπε ο ποιητής. "Ο θάνατός του πιστεύω πως είναι δυστύχημα για να χτυπήση κατάκαρδα και τό δικό μας τό ξεχωριστό ιδανικό, τή μεγάλη τήν ιδέα του ένικού ξανάνθισμού, πρώτ' απ' όλα, με τή ΓΛΩΣΣΑ ΜΑΣ. Και μόνο με τή σύντομη κριτική δοκιμή του για τό συγγραφέα του «Άρχαιολόγου», ο νέος Δεληγιώργης έδειξε με τρόπο—χωρίς να τή φωνάξη χτυπητά—πως δεν τις ξεχωρίζει τις δύο ούσιαστικώτατες μορφές τής ίδιας ιδέας : άληθινά ζωντανή Τέχνη κι άληθινά ζωντανή Γλώσσα. Παράδειγμα χειροπιαστό κι ο νέος Δεληγιώργης—μαζί με δύο τρεις άλλους πολύτιμους βοηθούς τής "Ιδέας μας, μ' έσε γενναίε άσφάριτε "Ιδα, —τής προκοπής τής "Ιδέας και του άγάλλια άγάλλια περπατημού της προς τή νίκη, σε βλέπουμε πως άρχοντικά βλαστάρια, λεβέντες με όνόματ' από τά πρώτα του τόπου, εξαίρετα μορφωμένοι και τιμημένοι και άνεξάρτητοι, παιδιά πατέρων συντηρητικών και στα παραδομένα προσκολλημένων, σηματοφόροι γίνονται μιας επαναστατικής ιδέας, λαμπρά σημειώνοντας τό κοινωνικό ξετύλιγμα μέσα στα λογής έμπόδια που δένουν τό δρόμο του.

"Όμως, καλή νεκρέ, κι αν μπορούσαν ως ίσένα να φτάσουν τά λόγια μου τούτα στον παρδάισο που στυλώθηκες των μακαρισμένων λιγόζωων, που πε

θαίνουμε νέοι, γιατί είναι πολυκαταπημένοι των θεών, ίσως κάποιο κίνημα αντιστασιακό θα τή χαλούσε τήν πλαστικήν ύπερούσια γαλήνη σου και κάποιος μορφατζής θα δίπλωε καταφρονετικά να ακμαρώνμένα σου χείλη "Όλα τά ζητήματα τούτα και των ιδεών τό μεθύσι και οι έγνοιες που μάς άναταράζουν, και οι άγώνες μας και τά ιδιώματά μας, δεν αξίζουμε μπροστά στην κλωνότητα ότο αξίζει τό καρφί του θανάτου που σε καρρωσε. Κ' έρχονται ώρες που ο άνθρωπος ο στοιχειωτικός, ακόμα κι ο πάντα στρατιώτης τής ένέργειας, τή τυχάνεται τή ζωή, και δέεται με τους στίχους του μεγάλου ποιητή απρος τό θεο θάνατο, να τότε σφιχτοκλείση στην άστέρινη άγκαλιά του, να τότε λυτρώση από τις άλυσίδες του Άγέμου, του Τόπου και του Χρόνου, και να του ξαναδώση τήν άνάπνυή που του σάλεψε ή ζωή»

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΛΑΧΕΙΟΝ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΕ ΜΙΑΝ ΔΡΑΧΜΗΝ ΚΕΡΔΟΣ 100.000 ΔΡΧ.

ΠΡΟΣΕΧΗΣ ΚΑΗΡΩΣΙΣ

31 Δεκεμβρίου 1908

Τό μόνον πατριωτικόν

Τό μόνον ελληνογόνον

Τό μόνον Έλληνικόν

ΜΑΝΩΛΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ

ΤΡΕΙΣ ΜΙΑΛΛΑΝΤΕΣ

(ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ)

Πουλιούνται ! δραχμή ή καθεμιά
στα γραφεία του «Νουμά»

φοβήθηκες, μένα φεύγεις ; δεν έννοιωσες λοιπόν ακόμα τή λαχτάρα μου ;

— Είμαι τίμιο κορίτσι, κύρ Γιαγκο, σε ξερκίζω, άσε με !

— Κ' έγώ λοιπόν είμ' άτιμος, ε ; μ' αυτό άποκρίνεσαι στην άγάπη μου ;

— Είμαι φτωχό κορίτσι και δεν μπορώ να κοιτάξω τόν άφέντη μου ! Δεν είμαι κορφή... άσε με !

Τά γλυκά ματάκια του κοριτσιού πλημμυρίσανε δάκρυα κ' ή όψη της χλώμιανε· στριφογύρισε μια ξαφνικά, να του ξεφύγη, μά τά διψασμένα του παλλικαριού χείλια βρεθήκαν κολλημένα στα δικά της και τά τρυφερά κείνα λογάκια, τά μυστικά, σαν κρουσταλλένιο ρυάκι γοργουλούσανε.

— Γώ είμ' άτιμος, που λαχταρώ για τήν άγάπη σου, που λαχταρώ τή στιγμή που θα σε κάνω τέρι ; Μικρούλα μου γλυκιά, καμαρωμένη μου ! Μπορείς να με ποδίσσης να σε κοιτάξω γώ, να σε βάλω στην καρδιά μου, να σ' έχω καμάρι μου ; Βασιλιάδες πήραν βασκοπούλες... δεν τάκουσες, περιστερούλα μου ;... Ένα φιλάκι ακόμα κ' ή ζωή άγάπη ναι !

Η Μαριώ δε ζητάει πια να φύγη· σαν άποκοιμισμένη παρατήθηκε στα χέρια του, που τή σφιχταγκαλιάζουν και θαρρετά τρυγούνε τους άνθους

του κόρφου της ! Δίπλα και στη στερεμένη βρουσούλα, πάνω στα κόκκινα λουλουδάκια που ντροπαλά στο λιοπύρι ξεφουτρώσανε, σπαρτάρια ή Μαριώ στην άγκαλιά του Γιάννη, τρελλού στο μεθύσι του πόθου του ! Μαύρα ματάκια, λαμπερά, και χείλια κοραλλίνα κι άφράτα ροδοκοκκινισμένα μάγουλα ούλη στραγγίσαν τή δροσιά στα χείλια του τά διψασμένα ! Γείρανε χάμου μαδημένα τά ντροπαλά λουλουδάκια, τά κόκκινα, και ψηλά στο κλαρί ο τζιτζηκας βούβάθηκε, στο φίλιό τόν ήχο παραδομένος !

ΙΒ'.

Τήν άλλη μέρα, τό δειλιό, είτανε μαζωμένοι όλοι στα Κύματα, μά όχι για τής "Ολγας τό τραγούδι, ούτε για τά συνηθισμένο ξόμπλιασμά. Η μάνα του Γιάννη, σοβαρή κι άμύλητη, κοίταζε μ' άνησυχία τόν Κάβο, σε να μην έβλεπε τήν ώρα που θα ξεπρόβαλε τό βαπόρι για τήν Άθήνα. Ο Γιάννης καθότανε σμα της συλλογισμένος και κάποτε ένα δάκρυ πόνου κατακυλούσε κρυφά στα μάτια του. Μονάχα ο Κώστας άδιάφορος, κρύος, όπως πάντα, διασκεδάσε τήν ώρα του ρίχνοντας ψύχες

ψωμιού στα ψαράκια.

— Πάει να πη κανείς πως τους έπιασ' αλογόμυγα - μουρμούρισε ο Θόδωρος στο γιατρό που ρουφούσε κι κοντά τό ναργιλέ του. — Τί διάολο ! Χτες κάναμε τόσα σκέδια, να πάμε στην Περχώρα, να πάμε στο δάσος τής Κινέτας, να πάμε δώ να πάμε κεί, κόσμο να χαλάσουμε ! Σήμερα μαζωμένα τά μπαγάκια και δρόμο !

— Τάκνυς, κερά μου, τί λές από δώ τό παλλικάρι ; αλογόμυγα σας έπιασε !

— Έ δε πη κι αυτός ! Σαν είν' απ' δώ απ' τό χορό πολλά τραγούδια ξέρε !

— Καλέ άφήστε τον, κυρία Σεβαστή ! Ο γιατρός μπορεί να χωρίση κι άντρώγωνα. Η άλήθεια είναι πως παρξενεύτηκα με τόν ξαφνικό γυρισμό σας... Δέκα πέντε λουτρά μονάχα, θορώ, δεν κάνατε ;

— Άρκούνε δέκα πέντε. Με πέντε λουτρά πάρα πάνω δε θα παρωλε τό καϊμάκι... Τι λές και εσύ, γιατρέ ;

— Δηλαδή σε μένατε πεντάξη μέρες ακόμα δε θα χανόταν ο κόσμος !

— "Ο,τι φέρν' ή ώρα δεν τό φέρνει ο χρόνος, γιατρέ... Είδες χτες κοντέψανε να πνιγούνε με τις